

Nastavak iz Matke broj 98.

ԵՌԿՅՔԻՄԻՐԻ

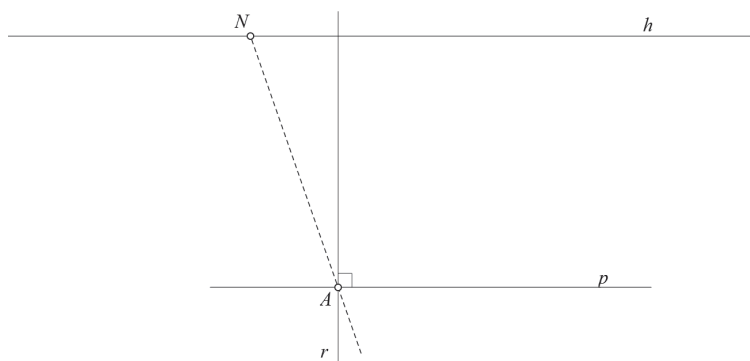
Nikol Radović, Sisak

NACRTAJ I TI!

U Matki 98. upoznali smo metodu vizualizacije trodimenzijskih geometrijskih figura u dvodimenzijskom okruženju, *perspektivu s jednom nedogledom*. Crtajući / konstruirajući trodimenzijsku sliku kocke primijenili smo svojstvo kvadrata (jedne od strana kocke): dijagonala kvadrat dijeli kvadrat na dva sukladna pravokutna jednakokračna trokuta (s veličinama kutova $45^\circ - 90^\circ - 45^\circ$). Svojstvo smo primijenili pri crtanju „dubine” kocke. Od posebne važnosti bio je *nedogled* D_1 , točka horizonta u kojoj se sijeku svi pravci koji zatvaraju kut veličine 45° . Pokušajmo crtati distancijske točke.

Primjer 6. Crtajmo!

- Nacrtajmo horizont h , točku A (pomoću Alata za crtanje točaka crtamo točku na ekranu) i točku N , pri čemu je točka N na pravcu h (označimo pravac $\rightarrow$ izbornik *Konstrukcije* $\rightarrow$ Točka na pravcu).
- Točkom A nacrtajmo pravac p usporedan s horizontom h (označimo točku A i horizont $h \rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Paralela*).
- Točkom A nacrtajmo pravac r okomit na horizont h (označimo točku A i horizont $h \rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Okomica*), slika 49.

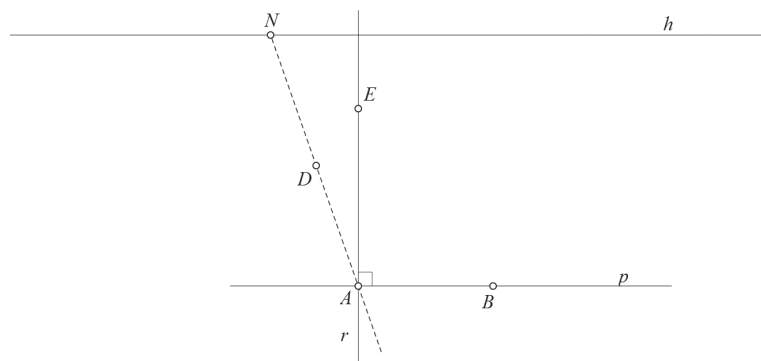

Slika 49.

- Točkama N i A nacrtamo polupravac (označimo točke $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Polupravac*).
- Na pravcima p , r konstruirajmo redom točke B i E (označimo pravce $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Točka na pravcima*),

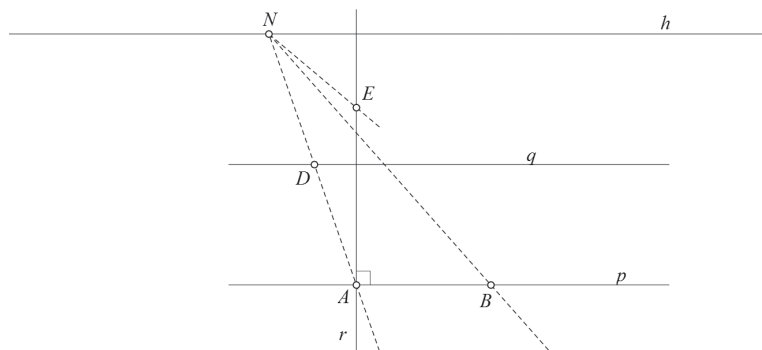

odnosno na polpravcu NA konstruiramo točku D (označimo polpravac $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Točka na polpravcu*). Uočite: dimenzije našega kvadra bit će promjenjive), slika 50.

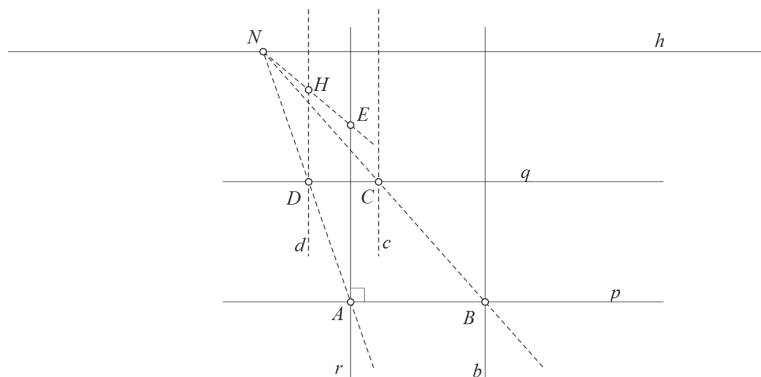
Slika 50.

- Nacrtajmo polpravce NB i NE te točkom D pravac q usporedan s pravcem p .
- Pravac p i polpravac NB sijeku se u točki C (označimo pravac i polpravac $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Presjek*), slika 51.

Slika 51.

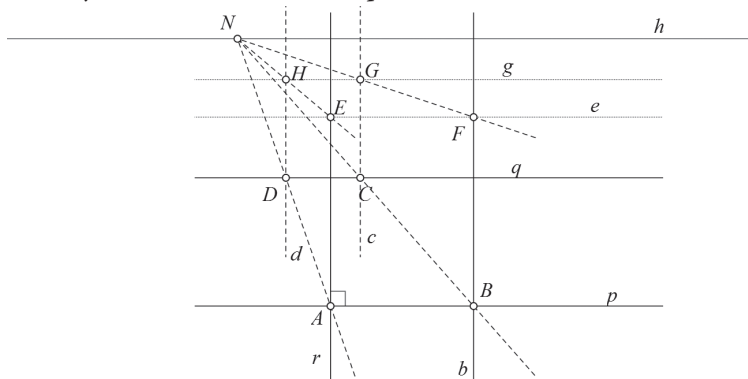
- Točkama B , C i D crtamo okomice b , c , d na horizont h (označimo točke i horizont $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Okomica*).
- Pravac d i polpravac NE sijeku se u točki H , slika 52.

Slika 52.

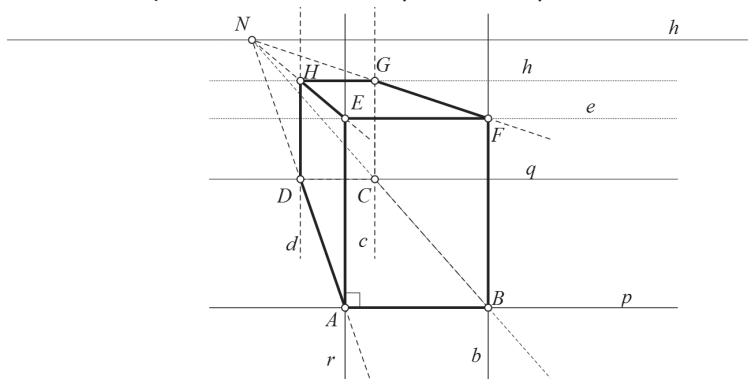

- Točkama E i H crtamo redom pravce e i h usporedne s horizontom h (označimo točke i horizont $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Paralela*).
- Pravci e i b sijeku se u točki F , a pravci c i g sijeku se u točki G (označimo pravce $\rightarrow$ u izborniku *Konstrukcije* $\rightarrow$ odaberemo naredbu *Presjek*).
- Ako je konstrukcija dobra, mora vrijediti sljedeće: Točke F , G i N su kolinearne, tj. kaže se da su *na istom pravcu*, slika 53.

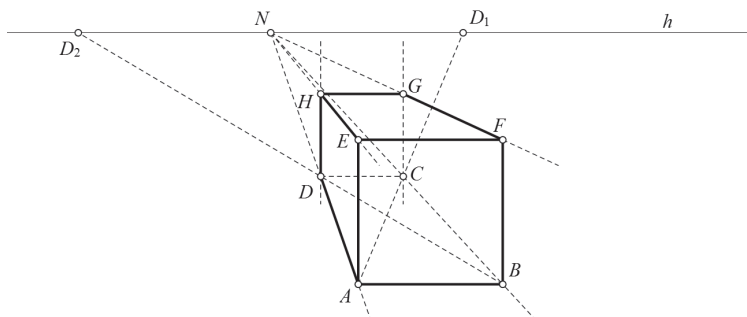
Slika 53.

- Kao i u **Primjeru 5.** nacrtamo vidljive i nevidljive bridove, slika 54.

Slika 54.

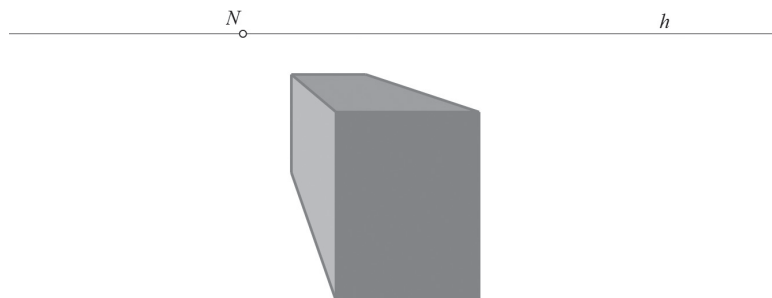
- Usporedite sliku 54. (geometrijska figura – uspravna četverostrana prizma) i sliku 46. (kocka) u Matki 97. Što možete zaključiti?

Slika 46.

- Strane geometrijske figure obojimo nijansama neke boje i „izbrišimo” vrhove kao i pomoćne pravce i polupravce, slika 55.

Slika 55.

- Točke A , B , D , E i N se mogu „šetati”. Mijenjajte položaj pojedinih točaka i opišite što se događa s prikazom geometrijske figure $ABCDEFGH$. Objasnite.

Literatura:

1. G. Bertoline, E. N. Wiebe, N. W. Hartman, W. A. Ross. *Technical Graphics Communication*, McGraw – Hill, 2009.
2. J. D'Amelio. *Perspective Drawing Handbook*, Dover Publications, Inc., New York, 1992.
3. Lj. Jeličić, Z. Lobar, I. Martinić, P. Mladinić. *Nacrtna geometrija u IPAQ Peta projektu – Perspektiva*, V. gimnazija, Zagreb, 2015.
4. I. Martinić, P. Mladinić, N. Radović – *Nacrtna geometrija u IPAQ Peta projektu* *** Mongeov postupak ** Aksonometrija, V. gimnazija, Zagreb, 2016.
5. P. Mladinić, N. Radović. *Nacrtna geometrija* *** Perspektiva ** Mongeov postupak * Aksonometrija, PROVEN grupa, Zagreb, 2016.
6. V. Niče. *Deskriptivna geometrija*, Školska knjiga, Zagreb, 1992.
7. D. Palman. *Projeciranje i metode nacrtna geometrije*, Školska knjiga, Zagreb, 1982.
8. D. Palman. *Deskriptivna geometrija*, Element, Zagreb, 1996.
9. N. Radović, P. Mladinić. *Elementi perspektive*. Zbornik radova 5. kongresa nastavnika matematike RH, Zagreb, 3. – 5. 7. 2012., 449 – 459.
10. N. Radović; R. Svedrec; T. Soucie; I. Kokić. *Vizualizacija prostora*, Poučak – časopis za metodiku i nastavu matematike, 11 (2012.), 49, 49 – 68.
11. M. Scolari. *Oblique Drawing A History of Anti – Perspective*, The MIT Press, Cambridge, 2012.
12. M. Serra. *Discovering Geometry An Investigative Approach*, Key Curriculum Press, 2008.
13. L. B. Triglia, S. Sammarone, R. Zizzo. *Disegno Tecnico – Metodo tradizionale – uso del computer*, Zanichelli, 1992.
14. G. E. Vinson. *Essentials of Engineering Design Graphics*, Kendall/ Hunt Publishing Company, 2003.

Internetske adrese:

1. <http://www.dummies.com/art-center/performing-arts/drawing/drawing-geometric-perspective/> (10. 10. 2016.)
2. <http://www.joshuanava.biz/perspective/left-vp.html/> (13. 10. 2016.)
3. http://www.technologystudent.com/despro_fish/singleperp2.html/ (13. 10. 2016.)
4. <http://ipaq.petagimnazija.hr/nacrtna-geometrija-u-ipaq-peta-projektu-perspektiva/> (13. 10. 2016.)

